

CHUKUA JUKUMU LA AFYA YAKO

Ujumbe
kwa jamii

*Kukabiliana na usugu wa dawa za kuua vijasumu
Hadithi zinazohusu jamii inavyoshiriki kwa kutekeleza wajibu wake*

Volume 3

Wewe pia ... unaweza kuchukua hatua!

Waona rafiki yangu, kuna mengi ya watu kusoma kuhusu afya zao na matumizi mazuri ya dawa.

Naam, ndiyo muuguzi Waja. Asante sana kwa kunifunza. Nitaenda nikawafunze rafiki zangu.

Kusambazwa kwa usugu wa dawa za kuua vijasumu ni tatizo la Ulimwengu na hasa lina madhara makubwa katika Afrika ambayo inaumia kwa maambukizi mengi na haina rasilimali za kutosha.

Dawa zisizo bora, matumizi yasiyo sahihi ya dawa, pia uchafu na kutokutupa takataka vema, kunasababisha kukua kwa usugu. Hii ina maana matibabu yanayotumiwa kuua vijasumu, kuvu na vijini kwa sasa hayana uwezo kutibu maradhi vilivyo.

Kuzuia usugu wa dawa za kuua vijasumu kunahitaji kufahamishwa zaidi kwa washiriki wote wa afya, pamoja na umma kama wajibu wa kushirikiana kwa pamoja.

Picha hizi za maigizo zilitengenezwa na EPN ili kutoa habari kwa umma wote kupitia sanaa ya uchoraji. Toleo hili na tile la awali la pili linapatikana katika lugha ya Kifaransa na Kiswahili.

Dawa za kuua vijasumu ni tiba kubwa inayookoa maisha dhidi ya magonjwa maambukizi lakini visa vya usugu kwa dawa za kuua vijasumu (AMR) vinaongezeka kwa kasi hivyo kupunguza ufanisi wa dawa za kuua vijasumu. Kutokana na hayo, tiba ya kwanza kwa magonjwa kama Malaria, kifua kikuu na magonjwa nyemelezi ya UKIMWI haitibu na imesababisha gharama za kuwahudumia wagonjwa kuzidi kuongezeka.

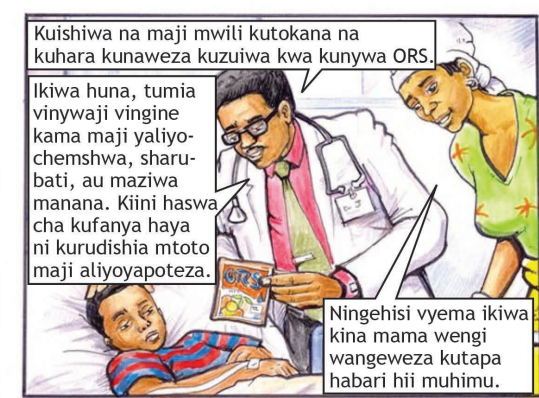
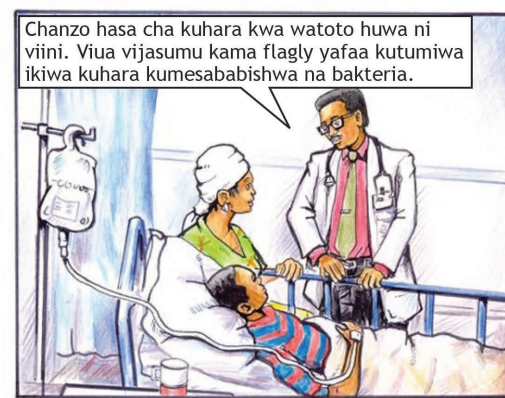
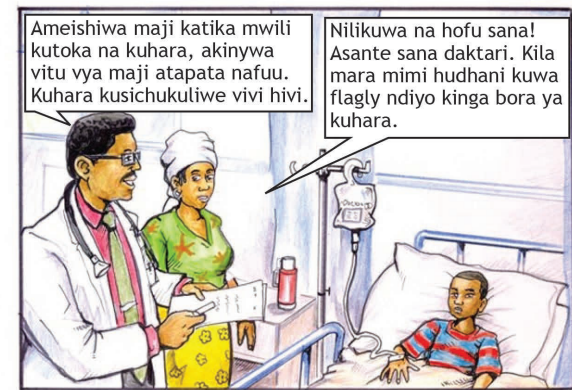
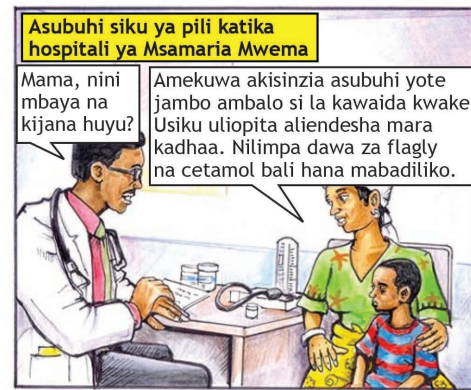
Kimaendelezo: Donna Kusemererwa, Elisabeth Goffin, Andreas Wiegand, Tasneem Yamani, Leah Mwai, Serah Muteru
Mtindo na mpangilio: Elisabeth Goffin
Ufafanuzi: David Radoli

EPN inpenda kuwashukuru washirika wake kwa kuwasaidia kutengeneza filamu hizi.

© Ecumenical Pharmaceutical Network 2015
Kulitua chapisho hili kwa ajili ya elimu na nia isiyo ya kibiashara imeruhusiwa bila kibali cha maandishi kuomba ruhusa kwa mwenye hati miliki mradi tu uchapishaji ufanyike kwa makini na hakika bila kubadili chochote. Kulitua chapisho hili kwa nia ya kufanya biashara hairuhusiwi bila kibali cha maandishi kutoka kwa mwenye hati miliki.
EPN itafurahi kupokea maoni yoyote kuhusiana na chapisho hilin.

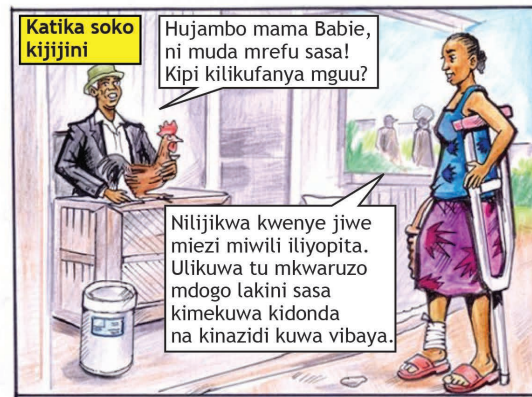
Kwenye kituo cha gari
Mwanangu mdogo anaendesha! Natumai basi lije haraka ili nikapate dawa kadha za vijiuasumu.

Hii ni sadfa, nilikuwa jinsi ulivyo sasa siku chache zilizopita. Lakini kwa sasa najua vyema...

Unamaanisha nini?

Tumerudi hivi karibuni kutoka hospitali ya Msamaria Mwema. Nathan alikuwa na kuhara kukali. Vijiuasumu si suluhu. Unafaa kumpa mtoto maji ili asiishiwe maji.

Katika soko kijijini

Hujambo mama Babie, ni muda mrefu sasa! Kipi kilikufanya mguu?

Niljikwa kwenye jive miezi miwili iliyopita. Ulikuwa tu mkwaruzo mdogo lakini sasa kimekuwa kidonda na kinazidi kuwa vibaya.

Je, umemuona daktari?

La, lakini nimenunua dawa ya kupaka na aina tatu tofauti ya vijiuasumu kufika sasa, bali kidonda kinaonekana kuzidi.

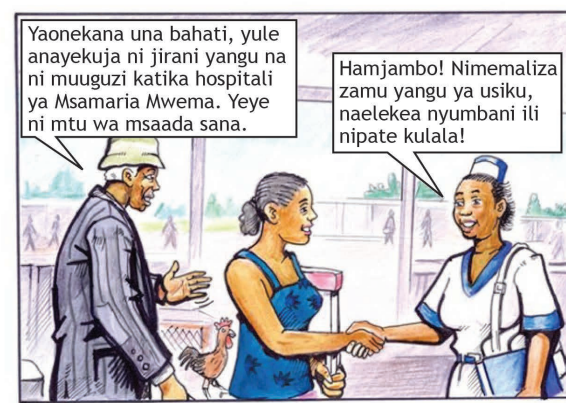
Je, hayo nita-yafanya vipi?

Tengeneza kinywaji cha sukali vijiko sita vya chai, nusu kijiko cha chumvi katika maji yaliyochemshwa lita moja kisha umpe mtoto vijiko viwili vya mchanganyiko huo kwa kila kilo kila wakati anapoendesha.

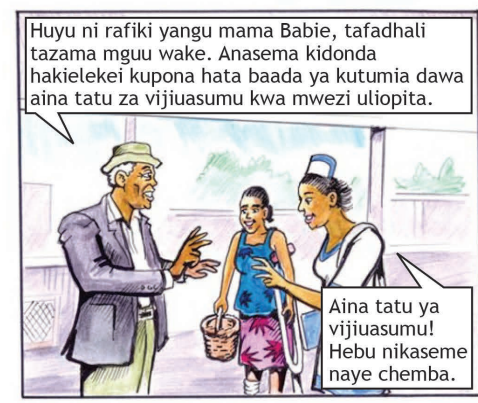
Je, hiyo ni sawa na ORS?

Si sasa bali ni mbadala mzuri. Ikiwa kuhara ni kudogo, yastahili ufanye hivyo ukimchunguza mtoto badala ya kuenda mjijini.

Yaonekana una bahati, yule anayekuja ni jirani yangu na ni muuguzi katika hospitali ya Msamaria Mwema. Yeye ni mtu wa msaada sana.

Hamjambo! Nimemaliza zamu yangu ya usiku, naelekea nyumbani ili nipate kulala!

Huyu ni rafiki yangu mama Babie, tafadhali tazama mguu wake. Anasema kidonda hakielekei kupona hata baada ya kutumia dawa aina tatu za vijiuasumu kwa mwezi uliopita.

Aina tatu ya vijiuasumu! Hebu nikaseme naye chemba.

Ah! Karibu nisahau. Nathan pia alipewa vidonge vya zinc sulphate vya kutumia kwa muda wa siku kumi na nne.

Zinc gani? Sijawahi sikia hayo. Hizo ni za kazi gani?

Zinamsaidi na kumkinga ili aki-shikwa na kuhara tena hataadhiriwa sana. Unafaa uzipate kwa ajili ya mwana wako.

Dada yangu asante sana, kukutana nawe siku ya leo kumekuwa kwa baraka.

Mama Babie, je, umekuwa ukihisi dalili zozote zisizo za kawaida hivi karibuni?

Hivi nimekuwa nikichoka na kuhisi kiu lakini nilidhani ni ule ukali wa dawa a vijiuasumu ambazo binti yangu alinitumia kutoka jijini. Vile vile, nimekuwa na mwasho mwasho katika sehemu zangu za siri.

Ulistahili kwenda hospitalini kwa ajili ya uchunguzi zaidi. Kujitibu mwenyewe ni kubaya na kunaweza kuwa hatari. Hata hivyo dawa za vijiuasumu hazivezi kufanya kazi vizuri. Haya, nenda katika hospitali ya Msamaria Mwema haraka na umpe Dk. J. nakala hii.

Asante sasa muuguzi Waja. Nitakwenda haraka iwezekanavyo.

Mama Babie, lazima niseme una bahati ya kukutana na muuguzi Waja asubuhi hii. Kiwango chako cha sukari kiko juu sana. Muuguzi Wanja alikisia vizuri kuwa huenda ukawa na kisukari. Tutaifanya uchunguzi mwingine zaidi kesho asubuhi kuthibitisha hili.

Katika ofisi ya Dk J.

Kisukari? Inawezekani vipi? Nilidhani hizi zili-kuwa dalili ndogo na mkwaruzo kwenye mguu!

Kutozona haraka kwa kidonda, kwenda haja ndogo kila wakati, mwasho na kuhisi kizunguzungu ndizo dalili za kisukari. Je, linaonekana jambo la kawaida?

Nilistahii kuja miezi sita iliyopita. Nime-kuwa nikitumia vita-
mini na mafuta ya kujipaka bali hapaku-
wa na mafanikio! Na-
dhani sijachelewa...

Katika kijiji kidogo

Hujambo dada, naharakisha angalau nimnunulie Wangeci dawa ya kukohoa na augmentin. Anakohoa sana.

Walipata maambukizi haya shuleni. Mwanangu Tom alikuwa na kikohozi na homa hivi karibuni.

Nilinunu dawa ya kunywa nikampa na tembe za vijijasumu zilizobaki katika kabati langu. Siku tatu baadaye mwanangu alihisi vibaya ambapo nilimkmbiza katika hospitali ya Msamaria Mwema. Muuguzi Waja karibu akosane nami.

Siamini haya. Yeye ni mtu mzuri sana. Kipi kilifanyika?

Kwa kutumia dawa nzuri na lische bora utakuwa mchangamfu kwa muda mfupi. Hakikisha unatafuta ushauri kutoka kwa wataalamu kuanzia sasa. Kujitibu mwenye kunaweza tu kukudanganya kwa kufunika dalili tu bali ugonjwa haujaitika, matokeo yake huwa hayawezi rekebika.

Nitakuwa na hakika ya kuwashauri marafiki ambao wanafanya vivyo hivyo.

Kwa hivyo tutaifanya uchunguzi mwingine wa damu kesho asubuhi. Hakikisha kwamba huli kiamshakinywa chochote. Kwa sasa mwache muuguzi asafishe kidonda na kukifunga. Uwe na siku njema.

Asante sana.

Kupumua kwake kulikuwa kubaya tulipofika pale. Waja alisema nilimkalisha kwa muda mrefu.

Aah jamani!

Walisema pia kwamba nilitumia dawa mbaya ya vijijasumu na nikampa kipimo kibaya. Hata dawa yenyewe ya kukohoa haikuwa ya umri wake. Kwa kweli sikujua kile nilichokuwa nikikifanya. Pengine angekufa.

Kwa hivyo nafaa kufanya nini? Itanichukua muda wa saa moja kufika katika hospitali.

Majuma matatu baadaye

Aah mama Babie, waonekana nafuu sana. Kipi kilifanyika?

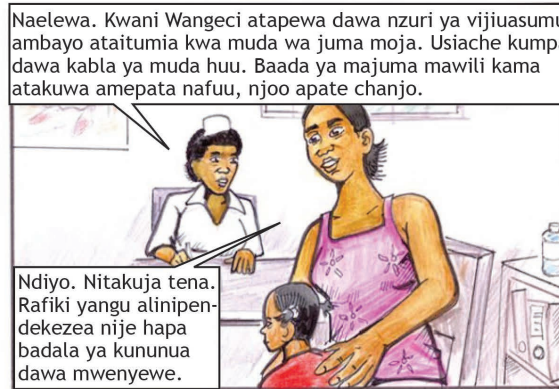
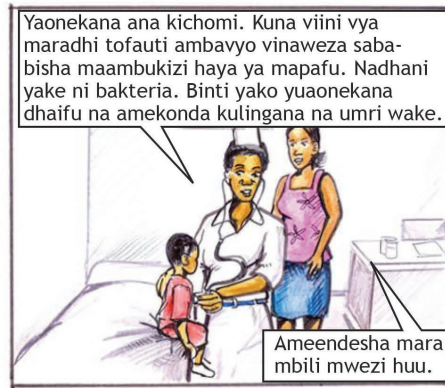
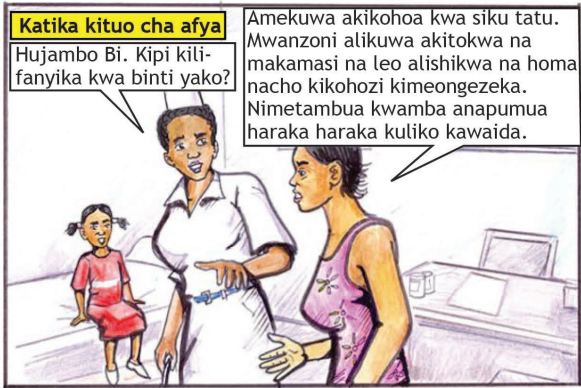
Ndiyo, najihisi nafuu sana. Kidonda changu kinapona. Lazima nibadilishe jinsi ninavyokula, nafaa kupunguza vitu kama viazi, mkate na hata mafuta. Nameza dawa kila siku kudhibiti kiwango cha sukari kiwe chini.

Nilikuwa na bahati kukutana na muuguzi Waja asubuhi ile. Wakati mwingine nikijihisi mgonjwa, nitajiweka akiba kidogo na binti yangu ya kuenda moja kwa moja zahanatini au hospitalini kutafuta usaidizi.

Iwapo Wangeci ana maambukizi kama yale Tom alikuwa nayo, heri ukamwone mtaalamu. Unaweza kwenda katika kituo cha afya kilicho katika kijiji jirani. Si mbali sana.

Wazo zuri. Hebu nikaende sasa. Kwaheri.

Utapata kunifahamisha i wapo wataweza kukusaidia!

30 years of strengthening pharmaceutical services in church health systems

EPN

30 ans de renforcement des services pharmaceutiques dans les systèmes sanitaires confessionnels

Katika hospitali idara ya wagonjwa wasiolazwa

Tafadhali nisaidie. David amekuwa akikohoa kwa muda wa siku tano na joto la mwilini limepanda!

Aah naam. Nitampima joto yake na kuchukua baadhi ya sampuli kwa ajiri ya maabara.

David ana homa na kiwango cha joto ni 39.8° C. Nadhani anaogua kichomi. Nakumbuka umekuwa hapa mara kadhaa ukiwa na maambukizi ya kifua au kuendesha?

Huo ni ukweli. Nimekuja hapa mara nyingi. Ni gharama kwa sababu kijiji chetu kiko mbali kutoka hapa.

Mama Abi, David anaonekana mgonjwa. Kipi kilichofanyika?

Anaogua maambukizi ya kifua na homa kali. Muuguzi Wanja alichukua sampuli zake akapeleka maabarani. Bado nasubiri matokeo.

Si ni majuma mawili tu David alikuwa akiogua kuendesha?

Aah amekuwa mgonjwa kila mara katika umri huu wake wa ujana. Nina hofu. Jirani yetu amepoteza kitindamimba wake kutokana na maambukizi ya kifua.

Lakini muuguzi Waja amenishauri kununua sabuni ili kumkinga dhidi ya kuogua zaidi.

Mnaishi namna gani?

Tunaishi katika kijishamba kidogo. Tunalima mboga na kufuga mbuzi. Pia kuna bwawa dogo karibu la maji.

Mnategemea bwawa hilo kwa maji? Pengine pia hutumika pia na wanyama na sidhani kama maji hayo ni safi.

Si safi kabisa, lakini mimi huchemsha kabla ya kuyatumia kwa kupika au kunywa.

Tunawapoteza watoto wengi. Miezi michache iliyopita nilimshawishi mume wangu kununua bero. Tunaitumia na majirani watatu kusefirisha maji safi umbali wa kilomita mbili.

Maji katika bwawa letu kila mara yana rangi ya hudhurungi nao wanyama huingia ndani. Wakati mwingine siwezi hata kupata kuni za kutosha kupika na kuyachemsha maji.

Pia nilimwalika muuguzi Waja apate kukutana na kina mama apate kutushauri. Alitueleza kuwa tunawe na sabuni kila wakati na kutushawishi tuwaambie waume wetu wajenge choo. Baadaye tukajadili kuhusu upishi.

Upishi? Kila mwanamke anaweza kupika.

Hilo ni jambo la muhimu sana. Bwawa hilo laweza kuwa chanzo cha kusambaza vidudu vya maradhi. Je, mna choo na hamali pa kuoshea mikono baada ya kutoka chooni?

Kuna choo kidogo. Lakini watoto hawapendi kukitumia.

Mikono yetu inaweza kubeba vidudu vya maradhi ambayo yanaweza kusababisha kuendesha na maambukizi ya kifua. Inafaa kila mtu kunawa mikono kila wakati baada ya kutumia choo, kabla ya kupika na pia baada ya kula.

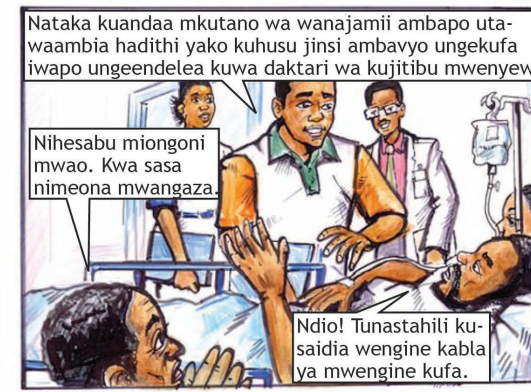
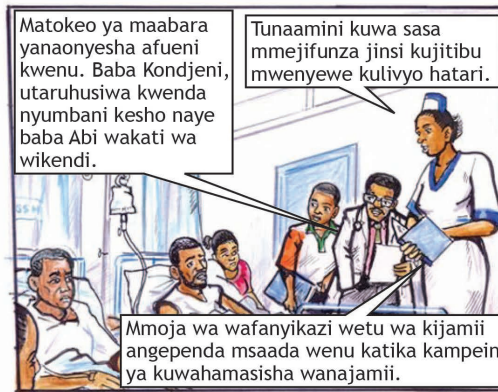
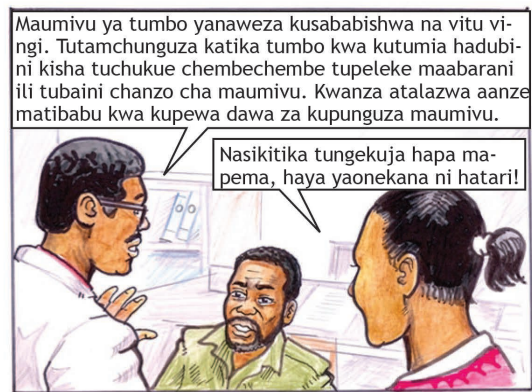
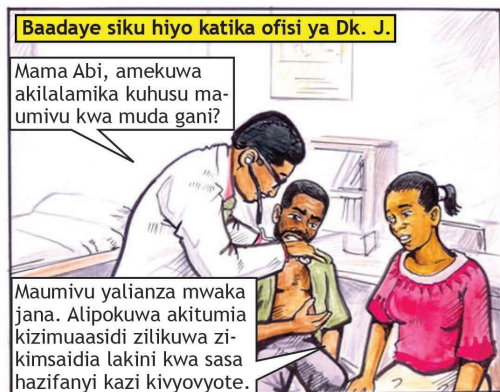
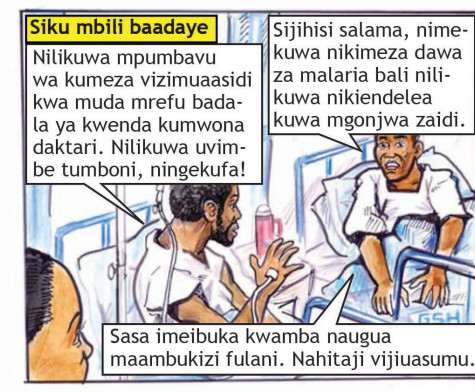
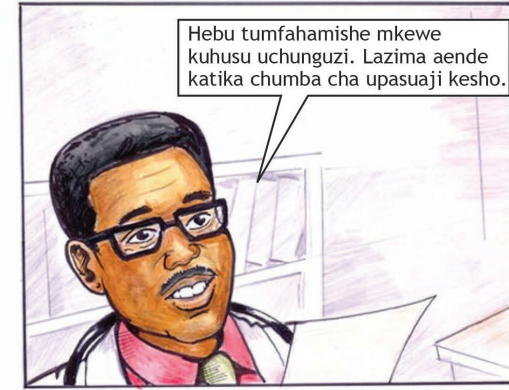
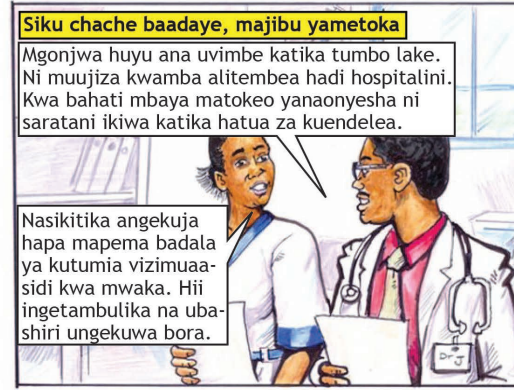
Hiyo ndiyo sababu ya yeye kuogua sana? Iwapo sababu inaweza kuleta tofauti basi sina budi kufanya bidii kuinunua!

Tulizungumzia kuhusu uoshaji wa matunda na mboga vyema. Baada ya kuosha mikono yetu vizuri na vile vile jinsi ya kuhifadhi chakula na kuvifunika dhidi ya wadudu. Muuguzi Waja alitushauri pia kuosha vyombo na vyungu kwa maji moto na sabuni. Nimetengeneza mtego wa kunasa nzi mwenyewe kutokana na chupa za plastiki.

Tafadhali mama Abi, daktari anataka kukuona wewe.

Waweza kuniita wakati wowote. Tutaonana.

Naja. Aah mama A ilikuwa bora hasa kujifunza kutoka kwako. Nitakuita labda utaweza kutushauri kule kijijini.

Jumapili alasiri

Asanteni kwa kutualika. Hatujazunguma kwa muda mrefu. Kijana waako mdogo ni mtanashati kweli.

Ni furaha yangu kuwa mwenyeji wenu katika nyumba yangu.

La hasha! Mtoto, wacha, usile hicho!!!

Majuma kadha yaliyopita muuguzi katika kituo cha afya alinipa dawa ya kunywa kwa maambukizi aliyokuwa nayo Nathan. Aliniezea kuwa nihifadhi katika jokofu.

Dawa nyingi hasa za majimaji, zinahisi upesi sana kwa joto la kiwango cha juu.

Ni kama chakula. Nyingine hudumu bali nyingine huharibika haraka. Kila mara uangalia siku ya kuchina na jinsi ya kuzihifadhi mahali panapotambulika.

U sahihi. Dawa zingine zinaweza kutumika kwa muda mfupi, nyingine kwa muda mrefu. Mume wangu huchukua dawa zake za kisukari mara moja kwa mwezi.

Mungu wangu we! Nathan hutakikani kumeza hiyo! Ni hatari sana.

Asante sana kwa kuchukua hatua hiyo haraka. Dawa zina-wea kuwa hatari kwa watoto...

Ulisikia hadithi ya Mercy? Binti yake wa miaka miwili alichukua tembe za babu yake. Alimeza nane alikufia njiani akipetekwa hospitalini.

Ah, hicho ni kisa cha kuhuzunisha. Daktari wangu aliniandikia dawa hizo za vijijasumu. Nilizihifadhi katika mkoba wangu.

Wakati mwingine mimi huwa na chembe chembe za dawa zilizobakei na siku yake kuharibika imefika. Nastahili kufanya nini?

Usizitumie kamwe. Mwili unaweza hisi vibaya nazo. Mahali pazuri pa kupeteka dawa kama hizo ni kwa famasia.

Rafiki yangu hata hivyo siku-jua kuwa ninafaa kupanga dawa zangu katika hali hiyo kwa uangalifu mkubwa.

Dawa hutusaidia sana. Lakini iwapo hatutazilinda vizuri, haziwezi kufanya kazi yoyote.

Dawa zafaa zilindwe kwa uangalifu sana. Dawa zote lazima ziwe na maelezo ya wazi, zihifadhiwe katika pakiti yake asilia jinsi tulivyozipokea, ziwe zimefungwa vizuri na zihifadhiwe mahali pakavu, baridi na mahali palipo na giza katika nyumba.

Joto, jua na unyevuunyevu unaweza kuziharibu au zisiwe na nguvu ya kufanya kazi.

Kwa hivyo nitapata wapi mahali salama pa kuzihifadhi dawa zetu?

Una chumba kidogo kizuri baridi kilicho na dirisha dogo. Unaweza kutumia kisan-dukudu kidogo ambacho watoto hawawezi kukifikia, unaweza kuhifadhi dawa hapo.

Mada tuliyokuwa nayo alasiri ya leo ilikuwa muhimu sana! Iwapo Nathan asingechukua dawa hizo, tusingekuwa na mjadala mkubwa kama huo kuhusu dawa.

Lakini wajua, ni muhimu sana kuchukulia mambo haya kwa makini, sisi wanawake, lazima tuchukue jukumu kubwa kwa ajili ya familia zetu.

Asanteni sana kwa kunitem-belea. Tutakuwa tukiwasiliana na tutakutana hivi karibuni.

Kwaheri!

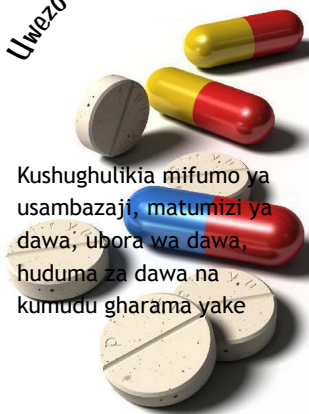
Miaka 30 ya kuinua kiwango cha huduma za dawa katika mfumo wa afya wa makanisa

Taasisi za taaluma na utawala bora

Kuimarisha taasisi kupitia kuinua uwezo wa taasisi na kusambaza vifaa vya kuonyesha jitihada za utawala. Mafunzo ya kifamasia kwa wafanyi kazi wa huduma za afya na pia kuwapa miongozo na viwango vya kuinua huduma ya dawa.

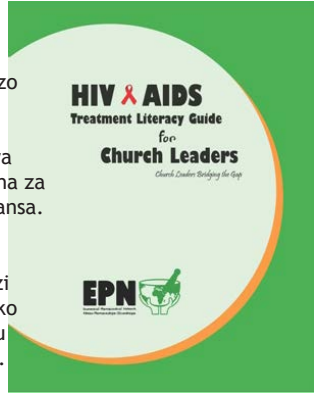
Uwezo wa kufikia dawa

Kushughulikia mifumo ya usambazaji, matumizi ya dawa, ubora wa dawa, huduma za dawa na kumudu gharama yake

Mwongozo wa kuelimisha viongozi wa makanisa kuhusu matibabu ya virusi vya Ukimwi upo katika lugha za kingereza na kifaransa.

EPN pia inatoa elimu ya matibabu kwa viongozi wa makanisa kutoka na mwaliko kutoka kanisa lolote au kikundi chochote.

Mapambano dhidi ya Usugu wa dawa za kuua Vijasumu

Shughuli kuhusu utumiaji bora wa dawa za kuua vijasumu na utekelezaji wa vita dhidi ya maabukizi yatokayo hospitali ziliwafikia watalaamu wa afya 500 katika mataifa 9 mwaka 2010.

Ecumenical Pharmaceutical Network

4th Floor Rosami Court, Muringa Road, Kilimani, Nairobi, Kenya. P. O. Box 749 - 00606 Nairobi, Kenya

Tel: +254 572 522702 | 724 301755 E: info@epnetwork.org

EPN – Ecumenical Pharmaceutical Network

EPNetwork